

L'emigració cap a l'estranger i la nova normativa d'accés a la nacionalitat disparen les inscripcions consulars

**El CERA (*Censo Electoral de Residentes Ausentes*) s'incrementa en 69.000 nous
inscrits l'any 2009**

**6.000 catalanes van emigrar el 2008 i s'estima en 8.000 els que ho han fet durant
2009. Les perspectives d'augment de l'emigració espanyola i catalana són
encara més grans pel 2010**

Era un fet cantat, que la present situació econòmica no anava a deixar indiferents a moltes persones que es troben avui, sigui a Espanya o a Catalunya, en situació d'atur o d'ocupació precària. Anar a la recerca d'oportunitats de treball fora d'Espanya és i ha estat una constant al llarg de la història de Catalunya i per a molts, després de més d'un any de crisi al mercat laboral, l'emigració es presenta com una de les poques sortides possibles, sinó l'única.

Alhora, la crisi actual, especialment en alguns països llatinoamericans, ha produït gràcies a les mesures adoptades pel Govern espanyol en matèria de nacionalitat, que permeten la recuperació de la nacionalitat espanyola als descendents d'emigrants i exiliats espanyols, un increment dels expedients de recuperació de nacionalitat que s'estan resolent satisfactòriament en la majoria de països (especialment Cuba, Veneçuela i Argentina), tot i que alguns serveis consulars no poden prestar el servei en terminis raonables atès el gran nombre de sol·licituds. Aquestes demandes de recuperació de nacionalitat es fan en aplicació de la modificació del Codi Civil en matèria de nacionalitat de desembre de 2007 i de Llei 52/2007, coneguda com a *Llei de la Memòria Històrica*. La seva Disposició addicional setena facilita l'adquisició de la nacionalitat espanyola als descendents d'emigrants i exiliats.

El *Censo Electoral de Españoles Residentes Ausentes* (CERA)¹ es va incrementar en gairebé 69.000 nous inscrits entre els mesos de gener i desembre de 2009 passant, gràcies a aquest creixement de 1.237.832 votants a començaments d'any a 1.306.172 onze mesos després. En el cas de Catalunya els inscrits en el CERA amb dret a vot en les eleccions de 2010 van augmentar prop de 8.000 passant de 117.243 al gener a 124.958 al desembre de 2009.

La nova normativa d'accés a la nacionalitat, que va començar a aplicar-se el 29 de desembre de 2008, pot explicar aquest increment, el més alt en els darrers set anys, a molts països d'Amèrica Llatina que, certament, atesa la seva situació de crisi no són ara per ara destins preferents d'emigració per a qui busca oportunitats laborals fora d'Espanya. Argentina és el país on s'observa un major increment dels inscrits al CERA (16.295 persones). A Cuba, l'augment també ha estat significatiu, 8.202 nous registres, així com a Veneçuela amb 7.502. Altres països amb un creixement notable del nombre d'inscrits són Mèxic, 6.071, Uruguai, 4.744, i Equador 4.137. En tots aquests casos la nova normativa de nacionalitat pot explicar l'augment del CERA.

Altres augments d'inscrits com els que s'han donat al Brasil (3.484), Estats Units (3.163), Xile (1.905), França (1.211) o Suïssa (997) semblen combinar ambdós

¹ http://www.ine.es/oficina_censo/cifras_electores.htm

fenòmens: nova emigració espanyola (segurament en una proporció de més del 50% dels nous inscrits) i recuperacions de nacionalitat.

Les dades de creixement d'inscrits al CERA a d'altres països resulten difícils d'explicar només amb recuperacions de nacionalitat i semblen indicar l'arribada de persones a la recerca d'oportunitats laborals (i a més a més trobant-les atès que sinó no té cap sentit que aquestes persones facin d'inscripció consular i canviïn el lloc de vot). Exemples d'això en són: Regne Unit (1.492 noves inscripcions consulars), Alemanya (1.259), Bèlgica (911), Itàlia (556), Austràlia (555), Països Baixos (414), Suècia (211), Canadà (325), Xina (220), Turquia (156), Nova Zelanda (82) o Luxemburg (79).

Les dades oficials de l'Estadística de Variacions Residencials² que elabora l'INE (Instituto Nacional de Estadística) estan disponibles fins a l'any 2008. Al 2008 van ser 34.453 els espanyols que van abandonar l'Estat espanyol per a instal·lar-se a d'altres països. Entre ells 5.966 catalans, el que va convertir Catalunya, el 2008 i en números absoluts, en la segona comunitat productora d'emigració a l'Estat després de Madrid (8.195) i per davant d'altres comunitats tradicionalment emigrants com Galícia (2.971) o Andalusia (3.867).

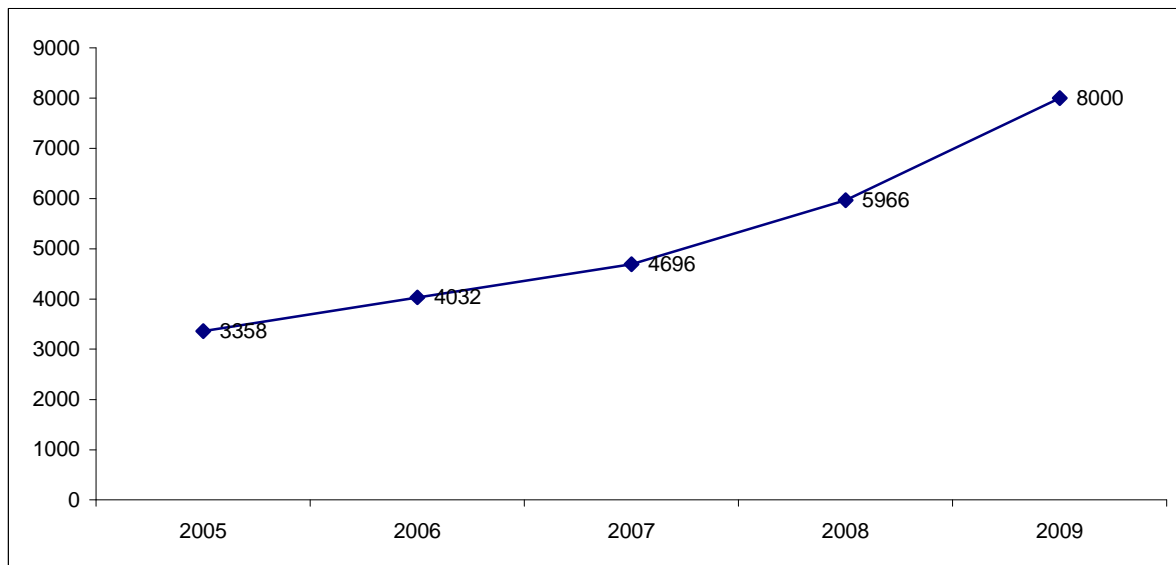
L'estimació sobre les dades conegudes del CERA de 2009 i les tendències apuntades en l'estadística de l'INE de 2008 permeten suposar que més de 40.000 espanyols han abandonat l'Estat durant l'any 2009 i, entre ells, probablement, més de 8.000 catalans.

Cal també assenyalar que segons la mateixa estadística el saldo migratori a Espanya enregistra 726.009 arribades al 2008 (estrangers i espanyols retornats comptats junts) i 266.460 sortides (estrangers retornats i espanyols emigrants comptats junts) amb un saldo de nova població positiu de 459.549 persones. A Catalunya van ser 176.613 arribades (estrangers i catalans retornats comptats junts) i 81.326 sortides (estrangers retornats i catalans emigrants comptats junts) amb un saldo de nova població positiu de 95.287 persones. La integració dels 'nous catalans' continua essent, fins i tot en període de crisi com l'actual, un dels més grans reptes de la societat catalana.

Així, doncs, en només dos anys, gairebé 15.000 catalans han deixat Catalunya per a instal·lar-se fora de l'Estat espanyol. Des de 2005 en són més de 25.000.

² <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft20%2Fp307&file=inebase&L=>

Emigració de catalans cap a països altres que l'Estat espanyol

Font: *Estadística de Variacions Residencials. INE (Instituto Nacional de Estadística)*

Un problema molt rellevant que apareix a l'hora d'elaborar aquestes dades és que, principalment a Europa, molta d'aquesta emigració és 'espontània' és a dir que se'n va a l'aventura sense un contracte de treball previ. No s'enregistra ni al consolat espanyol del país d'acollida ni es dóna de baixa en el seu municipi d'origen. Només quan consolida la situació es dóna d'alta al CERA. Atès que les estadístiques de l'INE o el CERA es basen en registres administratius és prou segur que aquests no poden reflectir la totalitat dels moviments migratoris cap a l'exterior, atès que moltes persones, actualment a l'exterior i en situació encara no consolidada, escapen a les estadístiques.

No resulta, lògicament, possible estimar amb precisió quins seran els impactes de la crisi i quin serà, en conseqüència, el comportament migratori d'espanyols i catalans durant aquest 2010 però dades recollides per la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) entre diversos casals catalans de l'exterior apunten a un creixement molt significatiu del nombre de consultes sobre situació del mercat de treball i de l'habitatge en certs països i a un creixement més que probable i sostingut de l'emigració espanyola i catalana cap a països que se suposa que poden oferir oportunitats laborals. Una tendència que, quasi amb tota seguretat, continuarà el proper 2011.

Tot i que es tracta d'una dada col·lateral cal fixar-se en el gran èxit d'audiència que a totes les cadenes de televisió de l'Estat espanyol tenen o han tingut els programes dedicats als espanyols residents a l'exterior. 'Españoles en el mundo' a TVE; 'Afers Exteriors' a TV3; 'Madrileños en el mundo' a Telemadrid; 'Callejeros viajeros' a Cuatro; 'Valencianos en el mundo' a Canal 9, 'Andaluces en el mundo' a Canal Sur, etc. són vistos per milions de persones que no només descobreixen realitats que sovint ignoraven sinó que reben un missatge que, en molts casos, contribueix a adoptar una decisió tan difícil com és la de deixar el país de residència a la recerca d'altres oportunitats.

Per a la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) no es tracta que a Catalunya o a Espanya s'implementi una política activa de col·locació d'excedents laborals a països estrangers com es fa de forma més o menys explícita a d'altres Estats (cas de Portugal a l'UE o en alguns països africans o asiàtics). La FIEC ja va cridar l'atenció del Govern de la Generalitat sobre aquesta realitat migratòria durant la reunió del Consell de las Comunitats Catalanes de l'Exterior de desembre de 2009 i entén que, especialment en els països on s'està produint una significativa arribada de catalans (o s'hi pot produir en un futur) els recursos per a assessorament dels centres catalans d'aquests països haurien de ser redefinits. Cal que des del Govern, des de les institucions i des del mitjans de comunicació no s'oculti una realitat que la tossuderia de les xifres i de les estimacions no es pot desmentir i caldria que des del Departament de Treball o des del de Vicepresidència es coordinés una activitat de seguiment i assessorament per a qui decideix abandonar Catalunya no per exotisme sinó per necessitat.

Cal no oblidar que a banda dels 125.000 catalans majors de 18 anys amb dret a vot que reflecteix l'estadística d'inscripcions consulars del CERA hi ha: els menors de 18 anys, els que han adoptat la nacionalitat del país d'acollida, les segones i terceres generacions (principalment a Amèrica) i les migracions cap a d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol. Es a dir uns 400.000 catalans residint a l'exterior.

Catalunya és, ha estat i serà un país d'acollida d'immigració procedent d'arreu però en molts moments de la seva història, per més o per menys temps, per raons polítiques o per raons econòmiques és, ha estat i serà també país d'emigració.

Federació Internacional d'Entitats Catalanes
www.fiecweb.cat
fiec@fiecweb.cat
Febrer 2010